

Bydgoszcz, 12 listopada 2019 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.III.9421.4.13.2019.IN

Pan
Piotr Jacek Zbonikowski
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
w Kowalu

Szanowny Panie Dyrektorze,

stosownie do art. 22 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.), zwanej w dalszej treści „ustawą” oraz § 17 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z późn. zm.) przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne.

W dniach 26 sierpnia oraz 3,5,6,20,23 września 2019 r. inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego przeprowadzili kontrolę doraźną w Domu Pomocy Społecznej w Kowalu zwanym w dalszej treści pisma „DPS”, „Dom”

Zakres kontroli obejmował oględziny obiektu, w związku z wnioskiem Starosty Włocławskiego o zwiększenie liczby miejsc rzeczywistych, dokonanie ustaleń w zakresie wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego poprzez sprawdzenie dokumentacji w tym zakresie m.in.: składu osobowego zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, zakresów czynności, umów o pracę pracowników Domu, indywidualnych planów wsparcia mieszkańca. Kontrolą objęto stan bieżący.

Szczegółowe wyniki z kontroli zostały zawarte w protokole podpisanym przez Dyrektora DPS w dniu 16 października 2019 r., do treści którego nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Podczas czynności kontrolnych ustalono, iż DPS funkcjonuje na podstawie Statutu nadanego uchwałą Nr XLIII/469/06 Rady Powiatu we Włocławku z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie nadania statutu Domowi Pomocy Społecznej w Kowalu oraz Regulaminu Organizacyjnego stanowiącego załącznik do uchwały nr 96/19 Zarządu Powiatu we Włocławku z dnia 24 maja 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej w Kowalu. Zgodnie z § 15.4 ww. Regulaminu „*Dyrektor kieruje Domem przy pomocy zastępcy dyrektora, głównego księgowego, kierowników działów.*” W strukturze Domu zgodnie z brzemieniem § 17 Regulaminu wyodrębnia się działy: organizacyjny, terapeutyczno-opiekuńczy, rehabilitacji, finansowo-księgowy, żywienia, gospodarczy oraz Środowiskowy Dom Samopomocy. Dom Pomocy Społecznej w Kowalu organizuje i prowadzi turnusy rehabilitacyjne przeznaczone przede wszystkim dla osób chorych na SM- powyższe regulują zapisy Statutu i Regulaminu DPS. W Regulaminie Organizacyjnym, poza zapisem o organizowaniu i prowadzeniu turnusów rehabilitacyjnych

w strukturze organizacyjnej Domu nie wyodrębniono Zespołu, do którego zadań należy obsługa turnusów rehabilitacyjnych.

Swoją działalność DPS prowadzi w budynku pięciokondygnacyjnym, podpiwniczonym, wyposażonym w 2 windy dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Wszystkie wejścia przeznaczone dla mieszkańców wyposażone są w podjazdy dla wózków inwalidzkich, ponadto Dom oraz jego otoczenie pozbawione jest barier architektonicznych. W budynku działa system przyzywowo-alarmowy oraz system alarmu przeciwpożarowego. Teren wokół Domu jest bardzo ładnie zagospodarowany. DPS zatrudnia 57 pracowników, w tym: 52 pracowników zatrudnionych jest na cały etat, 3 osoby zatrudnione są w wymiarze 1/2 etatu natomiast 2 osoby zatrudnione na 1/3 etatu. Stan mieszkańców na dzień 5 września 2019 r. wynosił 75 osób, w tym: 20 osób leżących, 23 osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich oraz 32 osoby chodzące.

Ustalono, iż do dyspozycji Mieszkańców Domu przeznaczonych jest 41 pokoi, w tym 7 pokoi jednoosobowych oraz 34 pokoje dwuosobowe, znajdujące się głównie na parterze oraz I piętrze budynku, 9 pokoi przeznaczonych dla Mieszkańców znajduje się także na II i III piętrze. Ponadto ustalono, że na potrzeby turnusów rehabilitacyjnych przygotowanych jest 12 pokoi usytuowanych na II i III piętrze Domu. Zespół inspektorów dokonał oględzin pokoi mieszkalnych, pomieszczeń sanitarnych i pomieszczeń ogólnodostępnych dla Mieszkańców. Ustalono, iż wyposażenie pokoi jest zgodne z wymaganym standardem. Ilość łazienek i toalet odpowiadała przepisom prawa w tym zakresie. Pomieszczenia były czyste, zadbane.

Kontrolujący ustalili, że zwiększenie ma nastąpić w pokoju 103 na parterze Domu oraz w pokojach 408 i 409 znajdujących się na III piętrze budynku. Kontrolującym przedłożono tabelę dotyczącą metrażu wszystkich pokoi, która następnie została skorygowana w części dotyczącej pomieszczeń znajdujących się na III piętrze, w tym także pokoi wskazanych do zwiększenia czyli pokoju 408 i 409. Ponieważ w pokojach 408 i 409 występują skosy, trudno było jednoznacznie określić powierzchnię użytkową samych pokoi (w obu pokojach znajdują się łazienki) dlatego też inspektorzy wystąpili z pismem do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego we Włocławku o dokonanie pomiaru powierzchni użytkowej pokoi 408 i 409. W dniu 1 października 2019 r. otrzymano odpowiedź, która wskazuje, że powierzchnia użytkowa obydwu pokoi wyłączając łazienki wynosi po 12,36 m² co jest zgodne ze standardami określonymi w rozporządzeniu w sprawie domów pomocy społecznej.

Ustalono, że z pomieszczeń ogólnodostępnych korzystają zarówno Mieszkańcy Domu jak również osoby przebywające na turnusach rehabilitacyjnych. Kontrolującym przedłożono tabelę, która obrazuje, że osoby turnusowe korzystają wspólnie z Mieszkańcami m.in. z jadalni, gabinetu medycznej pomocy doraźnej, aneksu wypoczynkowego i terapii zajęciowej, kaplicy, biblioteki, czytelnicy, pomieszczeń do rehabilitacji, fryzjera oraz pokoju dziennego pobytu z aneksem kuchennym.

Ustalono, iż DPS na dzień kontroli zatrudniał w pełnym wymiarze czasu pracy 2 pracowników socjalnych - co jest zgodne z zapisem § 6 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy w Domu Pomocy Społecznej przeznaczonym dla osób przewlekle somatycznie chorych wynosi – nie mniej niż 0,5 na jednego mieszkańca domu zgodnie z zapisem § 6 ust. 2 pkt 3 lit. b rozporządzenia w sprawie domów pomocy

społecznej. Przy ustalaniu wskaźników zatrudnienia uwzględnia się również wolontariuszy, stażystów, praktykantów oraz osoby odbywające służbę zastępczą w domu, jeżeli pracują bezpośrednio z mieszkańcami domu.

Kontrolujący ustalili, iż na dzień kontroli, DPS nie posiadał wskaźnika zatrudnienia zespołu terapeutyczno – opiekuńczego (ZTO), który wynosił 0,36.

W toku kontroli stwierdzono, iż zespół terapeutyczno-opiekuńczy składa się z 41 osób, zatrudnionych w Domu Pomocy Społecznej, w działach: terapeutyczno-opiekuńczym, rehabilitacyjnym, gospodarczym, finansowo - księgowym, organizacyjnym oraz w dziale żywienia. Wśród nich są m.in.: szef kuchni, kierownik kuchni, kucharz, portier, główny księgowy, starszy księgowy, specjalista ds. kadr, kierownik działu organizacyjnego, konserwator urządzeń, krawcowa, kierowca oraz pracznia. Dyrektor DPS wykazał udział tych pracowników w ZTO jako 100% etatowego czasu pracy. Z przedłożonej dokumentacji wynika, że każdy członek ZTO jest jednocześnie pracownikiem pierwszego kontaktu (PPK), przy czym pracownicy działów: gospodarczego, finansowo – księgowego i organizacyjnego pełnią funkcję PPK dla 1-2 Mieszkańców a niektórzy obejmą tę funkcję z końcem bieżącego roku lub początkiem przyszłego roku. Zakresy czynności tych osób, w części szczegółowej zawierały zapis „*wykonywanie obowiązków pracownika pierwszego kontaktu z chwilą wyboru przez mieszkańca*”. Nie określały one obowiązków wynikających z pełnienia funkcji PPK, a jedynie zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności wynikających z zajmowanego przez nich stanowiska. Ustalono również, że w DPS nie jest prowadzona ewidencja czasu pracy, na podstawie której można by określić wymiar czasu pracy, jaki te osoby poświęcają na bezpośrednią pracę z Mieszkańcem czyli na wykonywanie czynności związanych z koordynowaniem działań wynikających z indywidualnego planu wsparcia Mieszkańca.

Ponadto ustalono, że 4 osoby będące pracownikami pierwszego kontaktu, wchodzące w skład ZTO świadczą usługi rehabilitacyjne dla osób przebywających na turnusach w trakcie ich trwania. Pani XX, Pani XX i XX świadczą pracę w wymiarze 1/2 etatu, natomiast Pani XX wykonuje pracę na rzecz turnusów rehabilitacyjnych w wymiarze 1/3 etatu. Wymienione wyżej osoby nie posiadają odrębnych zakresów czynności czy też aneksów do zakresów czynności, które regulowałyby i określały zakres pracy z osobami przebywającymi na turnusie rehabilitacyjnym, nie posiadają one również odrębnych grafików pracy, które jednoznacznie określałyby wymiar czasu pracy jaki poświęcają dla osób z turnusów, wszelkie swoje czynności wykonują w ramach zakresu obowiązków wynikających z zatrudnienia w DPS.

Na podstawie posiadanej dokumentacji oraz wyjaśnień złożonych przez Dyrektora DPS kontrolujący stwierdzili, iż w DPS brak jest podziału czynności i czasowego podziału pracy pracowników pracujących dla Mieszkańców i dla turnusów rehabilitacyjnych a także dla pracowników pełniących funkcję PPK.

Dozwolone jest realizowanie zadań pracownika pierwszego kontaktu przez osoby z innych działów: np. księgowości, żywienia, organizacyjnego czy działu gospodarczego, lecz nie oznacza to, że pracowników tych należy wliczać do wskaźnika zatrudnienia zespołu terapeutyczno-opiekuńczego. Pracownicy księgowości, działu organizacyjnego, działu gospodarczego czy żywienia wykonują czynności, które nie wiążą się z bezpośrednią pracą z Mieszkańcami. Dodatkowo należy zaznaczyć, że zakresy wszystkich pracowników z działów: finansowo-księgowego, organizacyjnego, części działu gospodarczego oraz żywienia tj. np.: portiera, kucharza, księgowej czy krawcowej nie przewidują udziału

w pracach zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, czy też wykonywania czynności związanych z bezpośrednią pracą z mieszkańcem. Zasadność wliczania wszystkich pracowników Domu, którzy nie pracują bezpośrednio z mieszkańcami Domu jest bezpodstawna i nie znajduje uzasadnienia prawnego. Jeżeli w § 6 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej jest mowa o tym, iż: „Warunkiem efektywnej realizacji usług opiekuńczych i wspomagających jest: (...) 3) *posiadanie wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno- opiekuńczego, zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy (...)*” to: oznacza to, iż nie każdy pracownik domu ma być liczony do tego wskaźnika, bo gdyby tak było, to w rozporządzeniu byłaby mowa o wskaźniku zatrudnienia pracowników domu pomocy społecznej, ponadto osiągnięcie wskaźnika ma służyć efektywnej realizacji usług opiekuńczych i wspomagających (zgodnie z regułami wykładni celowościowej). Usługi opiekuńcze i wspomagające, zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej polegają m.in. na: udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnacji, niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych, umożliwieniu udziału w terapii zajęciowej, podnoszeniu sprawności i aktywizowaniu mieszkańców domu, umożliwieniu zaspokajania potrzeb religijnych i kulturalnych, zapewnieniu warunków do rozwoju samorządności mieszkańców domu, stymulowaniu nawiązywania, utrzymywania i rozwijania kontaktu z rodziną i społecznością lokalną, działaniu zmierzającym do usamodzielnienia mieszkańca domu, w miarę jego możliwości. Z uwagi na charakter ww. usług, rola kucharza, kierowcy, portiera, czy głównej księgowej w ich zapewnieniu dla mieszkańca wydaje się być niewielka. Nawet jeżeli uznamy, iż każdy pracownik DPS może wchodzić w skład zespołu terapeutyczno - opiekuńczego i pracuje z mieszkańcami, to w ocenie kontrolujących, zaliczanie przez DPS do składu ZTO 12 pracowników zatrudnionych w dziale finansowo-księgowym, organizacyjnym, gospodarczym oraz w dziale żywienia w wymiarze 12 etatów, kłóci się z celowością takiego działania. Jeżeli wskazani pracownicy przez 8 godzin dziennie pracują w zespole terapeutyczno- opiekuńczym, to fakt ten stawia otwartym pytanie, kiedy realizują zadania wynikające z ich zakresów czynności. W ocenie kontrolujących nie jest możliwe przy ustalaniu wskaźnika, wliczanie pełnego czasu pracy pracowników zatrudnionych na stanowiskach działów: finansowo- księgowego, organizacyjnego, gospodarczego i żywienia, z uwagi na fakt realizacji podstawowych zadań przypisanych do danego stanowiska, nie będących zadaniami zespołu terapeutyczno – opiekuńczego. W świetle powyższego należy stwierdzić, że wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno – opiekuńczego w DPS w Kowalu dla osób przewlekle somatycznie chorych wynosi 0,36 i nie spełnia wymagań przepisu zawartego w § 6 ust. 2 pkt 3 lit. b rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej tj. 0,5.

Warunkiem efektywnej realizacji usług opiekuńczych i wspomagających jest uczestniczenie pracowników ZTO co najmniej raz na dwa lata w organizowanych przez dyrektora domu szkoleniach na temat praw mieszkańca domu oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami.

W toku kontroli, inspektorzy ustalili, iż pracownicy DPS, wchodzący w skład ZTO w roku bieżącym uczestniczyli w 6 szkoleniach, co było dokumentowane i potwierdzone listą obecności. Na grudzień br. zaplanowano kolejne szkolenie na temat „Pomoc w nagłych wypadkach”. Wszyscy Mieszkańcy Domu z wyjątkiem tych przyjętych w ciągu 6 ostatnich miesięcy mają opracowany indywidualny plan wsparcia (IPW) mieszkańca. Kontrolujący ocenie poddali 8 indywidualnych planów wsparcia, gdzie PPK dla Mieszkańców byli

pracownicy spoza działu terapeutyczno - opiekuńczego. IPW zawierały analizę zasobów mieszkańca, ogólną ocenę jego sprawności oraz jego funkcjonowanie a także wyznaczone do realizacji cele. Dokumentacja uzupełniana była raz na kwartał, dołączona do niej była „Indywidualna karta pielęgnowania pacjenta” sporządzana co miesiąc, w której odnotowywano szczegółowe spostrzeżenia dotyczące Mieszkańca. IPW nie odzwierciedlały natomiast czasu pracy, jaki PPK poświęcają na pracę z Mieszkańcem oraz nie określały czasu realizacji wyznaczonych dla Mieszkańca celów.

Niższy od wymaganego wskaźnik zatrudnienia pracowników ZTO, brak dostosowania struktury organizacyjnej Domu do potrzeb w zakresie realizacji usług opiekuńczych i wspomagających na rzecz Mieszkańców stałych oraz na rzecz osób przebywających na turnusach rehabilitacyjnych, brak prowadzonej ewidencji czasu pracy PPK oraz pracowników działu rehabilitacyjnego, brak w zakresach czynności szczegółowych zadań wynikających z pełnienia funkcji PPK, nieprecyzyjna dokumentacja w zakresie IPW, powoduje, że Dom nie realizuje w sposób efektywny usług opiekuńczych i wspomagających. Opisane wyżej nieprawidłowości w zakresie świadczenia usług bytowych, opiekuńczych oraz wspomagających odnoszą się do realizacji merytorycznych zadań i wynikają z niestosowania obowiązujących przepisów prawnych przy wykonywaniu ustawowych zadań. Istniejący stan skutkuje obniżeniem standardu realizacji świadczonych usług.

Wobec powyższego Wydział Polityki Społecznej, prowadzący kontrolę ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą **pozytywnie z nieprawidłowościami**¹.

Na podstawie § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, wskazuje się Dyrektora Domu Pomocy Społecznej w Kowalu jako osobę odpowiedzialną za powstanie nieprawidłowości oraz za podjęcie odpowiednich działań, w celu ich usunięcia.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy, z uwzględnieniem § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, przekazując powyższe uwagi i wnioski Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca:

1. Dostosować Statut i Regulamin DPS do obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie, z uwzględnieniem wyodrębnienia Zespołu, do którego zadań należy obsługa turnusów rehabilitacyjnych.

Termin realizacji: 31 marca 2020 r.

2. Zapewnić wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego dla osób przewlekle somatycznie chorych nie mniej niż 0,5 na jednego mieszkańca.

Termin realizacji: niezwłocznie

¹ Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (zarządzenie nr 371/2017). Przez uchybienie, należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez nieprawidłowość, należy przez to rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.

3. Podjąć rzetelne działania w zakresie Indywidualnych Planów Wsparcia Mieszkańca, prowadzić dokumentację w tym zakresie, w szczególności określającą czas pracy PPK oraz czas realizacji wyznaczonych celów,
Termin realizacji: niezwłocznie
4. Dokonać zmiany zakresów czynności pracowników Domu wchodzących w skład ZTO, dostosowując je do wykonywanych czynności, wynikających z pełnienia funkcji PPK i bezpośredniej pracy z Mieszkańcem.
Termin realizacji: niezwłocznie
5. Prowadzić dokumentację czasu pracy osób z działu rehabilitacyjnego, odzwierciedlającą pracę na rzecz turnusów rehabilitacyjnych i dokonać zmian w zakresach czynności z określeniem części etatu zatrudnienia w Domu oraz na rzecz turnusów rehabilitacyjnych.
Termin realizacji: niezwłocznie

Zgodnie art. 128 ust. 1-7 ustawy o pomocy społecznej:

1. Wojewoda w wyniku przeprowadzonych przez zespół inspektorów czynności, o których mowa w art. 126 cyt. wyżej ustawy, może wydać jednostce organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostce zalecenia pokontrolne.
2. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
3. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia,
4. W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.
5. W przypadku uwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w pkt 2 jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w ust. 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez Wojewodę zastrzeżeń.
6. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki Wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
7. Organ, o którym mowa w ust.6, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić Wojewodę o podjętych czynnościach.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń, do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wniosków z kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

W przypadku braku realizacji zaleceń pokontrolnych we wskazanym terminie, zostanie wszczęte postępowanie administracyjne zgodnie z art. 130 ust. 1 i 131 ustawy o pomocy społecznej.

Z up. Wojewody Kujawsko-Pomorskiego

Józef Ramlau

Wicewojewoda

Otrzymują:

1. Adresat
ul. Kopernika 19, 87 – Kowal
2. a/a.